

YtT Tiina Soininen
Tiedolla johtamisen lehtori

TIEDON JOHTAMINEN (Data management)

Tiedonhallinta (Data Governance)

Luennon sisältö

Tiedonhallinnon tavoitteet
Tiedonhallinnon mallityyppejä
Tiedonhallinnon toiminnot

Aluksi

- Tiedonhallinnan toiminto ohjaa kaikkia muita tiedon johtamisen toimintoja.
- Tiedonhallinnan tehtävänä on varmistaa, että tietoa johdetaan oikein, huomioiden keskeiset käytänteet, parhaat toimintatavat, lait ja eettiset normit.

- Data Governance (DG)= Data varantoon kohdistuvaa hallintovaltaa ja kontrollia sisältävä toiminta (kuten suunnittelu, valvonta ja toimeenpano).
- Kun tiedon johtamisen (DM) tavoite on varmistaa, että organisaatio saa datastaan irti sen hyödyt, tiedonhallinnan (DG) tarkoitus on määritellä, kuinka dataa koskeva päätöksenteko toimii ja minkälaisia rooleja ihmisillä on suhteessa tiedon johtamiseen.
- Tiedonhallinnassa (DG) käsitellään myös prosesseja, kuinka tietoa koskevaa päätöksentekoa tehdään ja johdetaan.

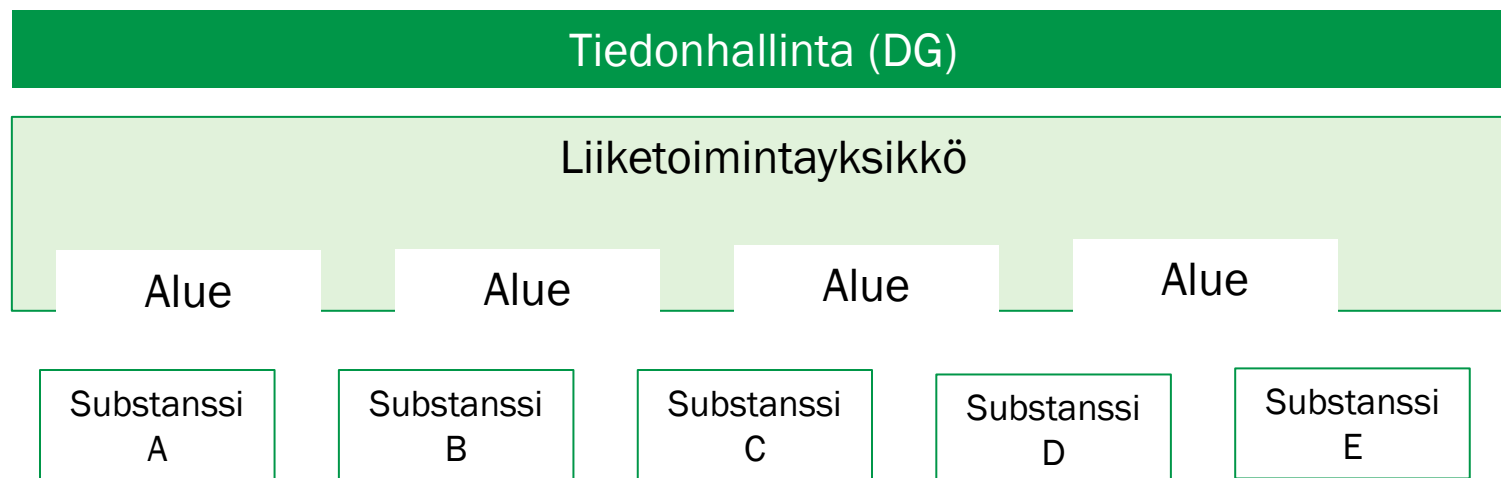
Tiedonhallinnan (DG) tavoitteet

- Strategia
- Käytänteet
- Standardit ja laatu
- Valvonta (Stewardship)
- Kompliance eli määräystenmukaisuus
- Asianhallinta (issue management)
- Tiedon johtamisen projektit
- Tiedon arvon määrittely

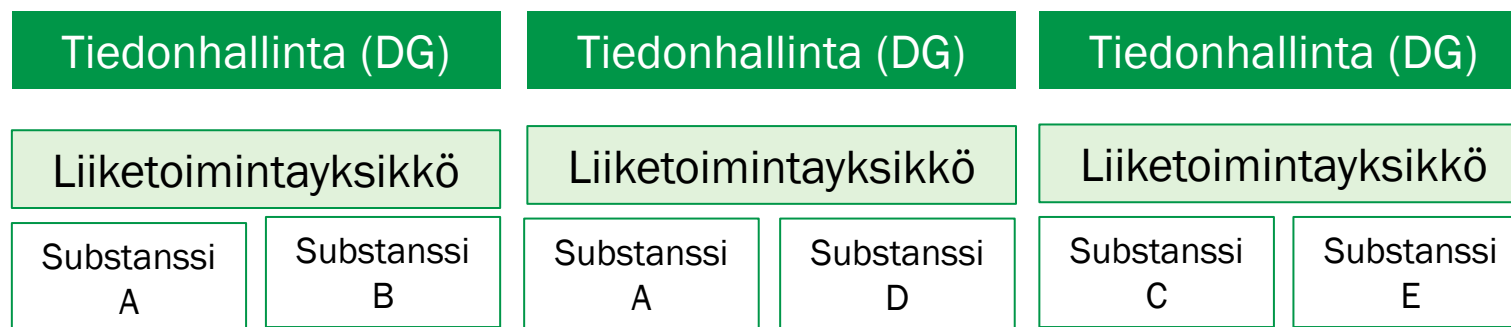

Tiedonhallinnon (DG) toiminnan mallityypit

KESKITETTY MALLI (Centralized)

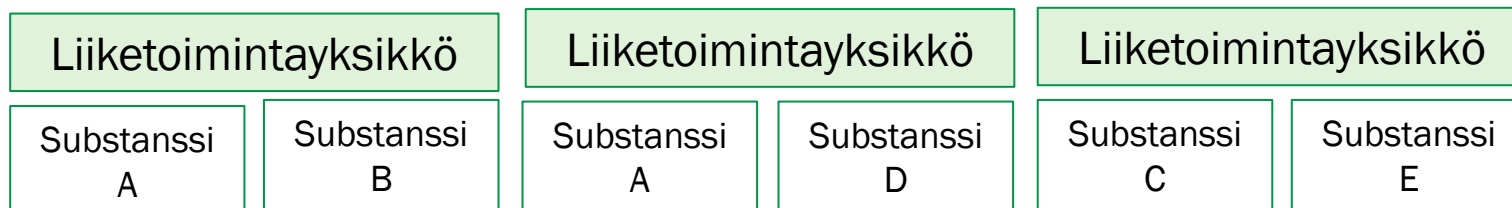

TOISTETTU MALLI (Replicated)

FEDERAATIO MALLI (Federated)

Tiedonhallinta (DG)

Tiedonhallinnan (DG) toiminnot

- Määrittele DG organisaatiolle
- Suorita kyvykkyys arviointi
- Selvitys dataan liittyvistä toimenpiteistä ja laadusta
- Kehitä organisatorisia kosketuspintoja
- Luo tiedon hallinnon (DG) strategia
- Määrittele tiedon hallinnon (DG) toiminnallinen kehys
- Määritä tavoitteet, periaatteet ja toiminnot
- Allekirjoita datan hallinnan (DM) projektit
- Ota huomioon muutosjohtaminen
- Ota huomioon asioiden hallinta
- Aseta määräysten mukaisuuden edellytykset (Compliance)
- Resurssoi data standardit ja prosessit
- Kehitä liiketoiminnan sanasto
- Tee yhteistyötä arkkitehtien kanssa
- Resurssoi data resurssin arvon selvitys
- Toteuta tiedonhallinta(DG)
- Sisällytä tiedonhallinta (DG) koko organisaation toimintaan

Määrittele tiedonhallinta (DG) organisaatiolle

- DG:n tulee tukea liiketoimintaa ja sen tavoitteita. DG tulee linjata liiketoiminnan tavoitteita seuraten.
- DG toiminnot ylittää organisatorisia raja-aitoja ja kannattelee datan integraation luonnetta. DG mahdollistaa jaetun vastuun dataan liittyvissä kysymyksissä. Kuitenkin niin että on selvästi ymmärretty: mitä hallinnoidaan, ketä hallinnoidaan ja kuka hallinnoi.
- DG on parhaimmillaan silloin, kun se on jaettu koko organisaation kesken.

- Selvitys organisaation nykytilanteesta tiedon hallinnassa (kyvykkyydet, kypsyyt ja tehokkuus)
  - Tiedon johtamisen kypsyyssaste: liiketoiminnan henkilöiden näkemykset datan hyödyntämisestä sekä työkalut, raportoinnin taso jne.
  - Muutoskyvykkyys: olemassa oleva organisaatio, kulttuurin havainnointi, muutosjohtamisen tila sekä kartoitus, missä kohdin on muutosvastarintaa.
  - Yhteistoiminnan valmiudet: DG on luonteeltaan yhteistoimintaa.
  - Kohdistuminen liiketoimintaan: Datan hyödyntämisen kohdistuminen liiketoiminnan tarpeisiin. Kuinka systemaattista datan hyödyntäminen on?

Suorita kyvykkyys- arviointi

Selvitys dataan liittyvistä toimenpiteistä ja laadusta

- Olemassa olevien ohjeiden ja toimenpiteiden tehokkuus: mihin riskeihin ne kohdistuvat, minkälaiseen toimintaan ne ohjaavat, kuinka ne on toimeenpantu.
- Datan laadun arviointi: Huonoon datan laatuun liittyvät asiat - aiheutuvat riskit, vaikutukset, hankaluudet
- Nykyiset datan käsittelyn toimijat
- Luo uudet toimenpiteet ja kohdenna ne riskialttiisiin kohtiin

Kehitä organisatorisia kosketuspintoja

Luo Data Governance strategia

- Data Governance strategia määrittelee toiminnon laajuuden ja lähestymistavan
- Sen tulee olla linjassa liiketoiminta-, tiedon johtamisen ja it-strategioiden kanssa.
- Se tulee räätälöidä soveltuvaksi kyseiseen organisaatioon, mutta usein lopputuloksena on:
  - Peruskirja
  - Toiminnan viitekehys ja vastuut
  - Toteutuksen tiekartta
  - Suunnitelma toiminnan onnistumiseksi

Toiminnallisen viitekehyksen määrittelyssä kannattaa pohtia seuraavia asioita:

- 1) Datan arvontyyppi organisaatiolle
- 2) Liiketoimintamalli
- 3) Kulttuuriset tekijät
- 4) Sääntelyn vaikutus

Toiminnallisen data governance viitekehyksen määrittely

Tavoitteilla, periaatteilla ja toimenpiteillä ohjataan data government strategiaa tulevaisuuden toivottuun tilanteeseen

Tavoitteet, periaatteet ja toimenpiteet

Allekirjoituta tiedonhallinnan projektit

- Tiedonhallinnan projekteja voi olla vaikea markkinoida organisaation sisällä
- Jotkut projektit voivat olla koko organisaation kattavia (kuten ERP)
- Jokaisessa projektissa, joka käsittelee dataa tulisi kuitenkin olla mukana tiedonhallinnan (DG) näkökulma

- Muutosjohtaminen on muutakin kuin projektien inhimillinen puoli
- Asian hallinnassa (issue management) tulee määritellä, missä kohdin eteen tulevat ongelmat ratkaistaan

**Ota huomioon
muutosjohta-
minen ja asian
hallinta (issue
management)**

Aseta kompliance (määräysten- mukaisuus)- edellytykset

- Jokaista organisaatiota säädellään laeilla ja asetuksilla
- Myös dataan liittyviä lakeja asetuksia ja määräyksiä on paljon
- Esimerkiksi
  - Kirjanpidon standardit
  - BCB 239 ja Basel II
  - PCI-DSS
  - Solvency II
  - Yksityisyydensuoja lainsäädäntö
  - GDPR
  - ...

Resurssi data- standardien ja prosessien seuranta

- Standardointi helpottaa tiedonhallintoa määrittelemään, mitä tulee tehdä ja mikä on hallinnon toiminnan tehokkuus
- Standardien dokumentoinnissa on mahdollista kiinnittää huomiota yksityiskohtiin.
- Standardointi voi sisältää mm. mitä data tehtäviä täytyy olla ja kuka niitä suorittaa, erilaiset dokumentoinnit siitä, mitä arvoja tiedonhallinta noudattaa tms. Tärkeää on että standardien noudattamista seurataan ja päivitetään.
- Erityisen tärkeää on, että niitä on mahdollista toteuttaa resurssien puitteissa

- On tärkeää määritellä sanasto, koska ihmiset käyttävät samasta asiasta eri nimityksiä
- Nämä nimitykset tulee määritellä tiettyihin datan osiin kuuluviksi
- Metadata
- Tavoitteena on:
  - Mahdollistaa yhteinen ymmärrys
  - Pienentää datan väärinkäytön riskiä
  - Parantaa linkitystä datan ja teknologian välillä
  - Maksimoida haku-toimintojen tehokkuus

Luo liiketoiminnan sanasto

Koordinoi arkkitehtuuri- ryhmät

- Data-arkkitehtuurin tulisi olla linjassa muiden liiketoiminnan arkkitehtuurien kanssa

Resursoi data resurssin taloudellisen arvon selvitys

- Datalle kannattaa määritellä taloudellinen arvo.
- Se auttaa perustelemaan DG toimintoja ja sen avulla pystytään arvioimaan toimintojen hyödyllisyyttä sekä tarvetta

- Data Governancen toteutus ei tapahdu päivässä tai kahdessa
- Priorisoidut aktiviteetit:
  - Prosessien määrittelyt
  - Liiketoiminnan sanaston luonti ja dokumentointi
  - Liiketoiminnan arkkitehtuurin ja data arkkitehtuurin yhteen koordinointi
  - Data resurssin taloudellisen arvon määrittely

Toteuta tiedonhallinta (DG)

**Varmista että data governance
on upotettu organisaation
kaikkiin toimintoihin**

Ylihuomisen osaamista. Yhdessä.

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU